

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 33/1988-89 med anledning av ltl Barbro Sundbacks m.fl. hemställningsmotion till landskapsstyrelsen angående uppdrag åt en trafikplanerare att granska trafiksäkerheten på det befintliga vägnätet.

Landstinget har den 16 november 1988 inbegärt lagutskottets yttrande över motionen. Utskottet, som hört trafikinspektören Ulf Lillie, trafiksäkerhetskonsulenten Carola Wahlfors och skaderegleraren Harry Karlsson, får härmed anföra följande.

Motionärerna hänvisar till att en mera helhetsbetonad bedömning är nödvändig i diskussionen om trafiksäkerheten. De föreslår därför att en utomstående konsult borde granska trafiksäkerheten på det befintliga vägnätet och utgående härifrån föreslå åtgärder i syfte att förbättra trafiksäkerheten.

Planering och byggande av vägar ankommer i huvudsak på landskapsstyrelsen och dess trafikavdelning. Planeringsarbetet utförs dels inom avdelningen, dels med hjälp av utomstående konsulter. Vid landskapsstyrelsen finns numera en trafiksäkerhetskonsulent vars väsentligaste uppgift är trafiksäkerhetsupplysning i skolor, organisationer, massmedia m.m. Konsulenten medverkar dock även i planeringsarbete, bl.a. som medlem i samrådsgruppen för vägbyggnadsfrågor. Härutöver finns en av landskapsstyrelsen tillsatt trafiksäkerhetsnämnd vars arbete dock huvudsakligen fått rådgivande karaktär.

Olika åtgärder har under senare år vidtagits i syfte att förbättra trafiksäkerheten. Ett väsentligt syfte med olika vägbyggnadsåtgärder har varit att förbättra trafiksäkerheten genom att bygga bort partier med dålig sikt, nedbringa antalet utfarter m.m. Bland trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder som genomförts lagstiftningsvägen kan nämnas bilbältesplikten, skyldigheten att framföra motorfordon med körljuset tänd dygnet runt, hjälmplikt för förare av motorcyklar och mopeder, införande av ett system med bashastighet och vägbestämda hastighetsbegränsningar m.m.

Antalet trafikolyckor på Åland är fortfarande relativt högt. Till detta bidrar inte minst den höga biltätheten i landskapet. I en bilaga till betänkandet redovisas statistiska uppgifter rörande trafikolyckor och fordonstäthet.

Landskapsstyrelsens trafikavdelning har sedan år 1985 på basen av skadeanmälningar till försäkringsbolag samlat uppgifter över de platser på det åländska vägnätet där trafikolyckor inträffat. Landskapsstyrelsen kommer nästa år att hyra in ett specialfordon med vars hjälp noggranna mätningar av det befintliga vägnätet kan göras. Man kommer härvid att mäta körbanans skick, kurvor och kurvradier, lutningsgrader, bredder, stigningsprocenter och dylikt. De data som insamlas anses kunna utgöra en viktig grund för säkerhetsbedömningar i samband med vägplanering och -byggande.

På det kommunala planet har i Mariehamn och på olika orter i riket uppgjorts lokala trafikplaner, där trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder föreslagits. Enligt utskottets mening kunde landskapsstyrelsen överväga en motsvarande planering i landskapets regi för landsvägsnätet på Åland. I ett sådant arbete kunde såväl trafikavdelningen som landskapets trafiksäkerhetsnämnd aktiveras. Utskottet hänvisar här till vad som anfördes i finansutskottets betänkande nr 24/1986-87 med anledning av den ekonomiska femårsplanen för åren 1987-1991. Finansutskottet framhöll bl.a. att "... det bör uppgöras ett särskilt program, på samma sätt som är fallet på många andra håll i Norden, innehållande erforderliga förslag till förbättrad trafiksäkerhet. Arbetet bör ses som ett komplement av reformeringen av förarutbildningen."

Utskottet konstaterar att trafiksäkerhetsplaneringen, såväl planeringen av vägnätet som den mera översiktliga planeringen, måste ägnas tillräcklig uppmärksamhet. Enligt utskottets åsikt förfogar landskapsstyrelsen över sådana resurser som kan utnyttjas i detta arbete. Trafiksäkerhetsnämnden borde här ges en centralare roll än för närvarande. Värdefullt underlagsmaterial kan även erhållas från det arbete som bedrivs av den s.k. haverikommissionen. Mot denna bakgrund finner utskottet inte att behov av en oberoende trafikplanerare för närvarande föreligger utan att i motionen efterlysta åtgärder tillsvidare kan vidtas inom ramen för tillbudsstående resurser.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte förkasta hemställningsmotion nr 17/1988-89.

Mariehamn den 2 oktober 1989

På lagutskottets vägnar:

Gunnevi Nordman
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Nordman, viceordföranden Jan-Erik Lindfors samt ledamöterna Christer Jansson, Karlsson och Wiklöf.

BILAGA

Antal motorfordon 1988

Totalt på Åland	19.312
därav personbilar	11.581

Antal per 1000 inv./ Åland	470
hela landet	300

Antal trafikskador på Åland med personsador eller dödsoffer

År	Totalantal	Personskador	Döda
1980	981	84	3
1981	1128	106	6
1982	1190	95	3
1983	1388	121	2
1984	1552	110	3
1985	1808	110	2
1986	1826	89	4
1987	1984	84	4
1988	2031	108	6
1989 (per 30.9.)	2031	85	3

Antal trafikskador 1987, relativ jämförelse

	Antal skador/1000 inv.	Procentuell andel skadefall med utsocknes medverkande
Hela landet	20	38
Landskommuner	12	42
Städer	24	37
Mariehamn	35 ^{x)}	36
Helsingfors	31	34

Nya förare (innehaft körkort högst 3 år) andel av trafikolyckor (1987)

Hela landet	23 %
Åland	34 %

^{x)}Staden toppar statistiken för hela landet.